

KIADÓ HIVATAL:

Szikes Antalkönyvnyomdája, hova az előfizetés pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

Nyitvatartásában egy sor közlési díja 10 kr. Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Egész évre 5 frt. — kr
Félévre 2 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt 25 kr

SZERKESZTŐSEG.

Belicey-ut 15. szám
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hivatalos közlemények.

1371 ikt.
1895

A községi előljáróság részéről közhírre tétetik, hogy az 1895. évi földadó felosztási jegyzék a kir pénzügy igazgatóságtól leérkezvén az f. hó 4-ikétől 11-ikéig terjedő 8 napon át az adó ügyi jegyzői irodában közszemlére van kitéve.

Szarvas, 1895. márc. 2.

Az előljáróság nevében:

GÓLIAN SOMA, MELIS GYÖRGY,
jegyző. bíró.

1192.

III. 895.

A szarvasi járásban a főszorozás a község tanácstermében a következő sorrendben fog megtartatni:

Április 4-én állítatnak I. koroszt. 1-től 200 sorszámig

" 5-én "	I. "	201 "	400 "
" 6-án "	(I. "	401 "	végig "
	és (II. "	1 "	200 "
" 8-án "	(II. "	201 "	végig és a
	(III. "	1 "	300 "
" 9-én "	III. "	301 "	végig és
			az idegenek.

A sorozás mindenkor reggeli 8 órával veszi kezdetét.

Szarvason, 1895. február 28-án.

Az előljáróság nevében:

SALACZ,
jegyző.

1439.

I. 895.

A „Fehér Kereszt“ országos lelecz ház egyesület által kibocsájtott sorsjegyek nyeregmény jegyzéke a városházán 5 napig közszemlére van kitéve.

Szarvas, 1895. március 1.

Az előljáróság nevében:

DANCS BÉLA,
főjegyző.

Agrár viszonyaink.

Kétségtelen, hogy agrár viszonyaink a lehető legrosszabbak, bizonyos, hogy a tél folyamán alföldünkön a szegénység oly nagy, minő évek óta nem volt. Sajnos tény az is, hogy bár eminenter földmivelő állam vagyunk, földmivelési viszonyaink javítására évről-évre mi sem történik, hogy törvényhozásunk bármivel inkább, mint az agrarius viszonyok javításával törődik. A földmivelés a nálunk divó módszer mellett nem nyújt többé elég biztosítékot a megélhetésre s a földmivelő osztály napról-napra lejjebb-lejjebb süllyed, s ha a viszonyok előnyös gazdasági konjunkturák következtében alapos változáson nem mennek keresztül, csak idő kérdése, hogy beköszönjön az általános csőd, s lássuk magunk előtt egy osztály abszolút tönkretetését.

Nem mi vagyunk az elsők, kik erre a társadalom s a helyzet javítására illetékes és

erre hatalommal rendelkező körök figyelmét felhívták, de nem egyszer hangoztattuk már mi is, hogy ezen bajok nem sporadikusak, hanem általánosan elterjedtek, s hazánkban nincs vidék, hol a földmives osztály, — különösen a kisebb birtokosok — a legnagyobb helyzetben ne volnának, a hol az agrár viszonyok radikális orvoslást nem követelnének.

Régen volt, mikor tejjel-mézzel folyó Kanaánnak neveztek alföldünket, ma ez csaknem gunynak tűnik fel. Azon általános agrarius betegség, mely egész földrészeket tart lenyűgözve, nem kimélt meg bennünket sem.

Vidékünk is, melynek földje legaldottabb az egész alföldön, ezen betegségben szenved. De nem is csoda. Minden foglalkozási ág csak addig prosperálhat, míg a befektetések és a jövedelmek között meg van a kellő arány, mely biztosítja a tőkének s még inkább a munkának tisztességes jövedelmét. S vessünk csak egy tekintet földművelési viszonyainkra, s nézzük az arányt a befektetések és a jövedelmek között.

Kórnak nevezhetnők azt a tüneményt, hogy nálunk mindenki, — s különösen áll az a földmivelő osztályra — mihelyt egy kis pénzhez jutott, első sorban arra törekszik, hogy földet vásároljon. A föld a népnek lelke, éltető elementuma. Természetes következménye azután e körülménynek a földet illetőleg a kereslet óriási megnövekedése. Ennek azután logikus korollariuma azon óriási áremelkedés, mely nálunk pár évtized óta tapasztalható.

TÁRZA.

A socializmus és kommunizmus.

Irta: s a Békésmegyei Egyetemi Ifjak Körének 1894. november 24-én tartott ülésén felolvasta.

Lichtenstein Zoltán.

(Folytatás.) (6)

A Proudhon alapította anarchizmus — mely folé szerinte a társadalomnak minden erőszak nélkül, csupán a léke fegyvereinek igénybe vételével kell törekednie — akkor, mikor a szervezkedés terére lép, a fennálló társadalmi rend ellen az őrzőgősig vitt támadást képviseli. Célja: megszüntetni minden uralmi viszonyt, mert míg ez létezik, addig más munkás nem juthat munkájának teljes élvezetéhez, mert a mai viszonyok a munkást — mint gyengébbet — az erősebb uralkodó osztálynak (bourgeoisie) prédájává teszik. Meg kell tehát szüntetni ezen állapotot, másként nincs rá remény, hogy a jelenlegi állapotok megváltozzanak. Szabadságot mindenkinek, szabadságot a munkásnak is a tőkével szemben, s ha az uralmi viszony megszűnik, természetes társadalmi rend fog kifejlődni. Az anarchizmus hitelve: szabad társadalom az egyéni kötelességzet s az egyetemlegesség alapján. Mindenki egyért, s egy mindenkiért. — „Az anarchizmus végelemzésében — írja Földes, az anarchizmus jellemzésére — visszavezet az individualismusra és az egyén teljes felszabadítására az állami gyámkodás és omnipotentia alól és így bizonyos tekintetben kiindulási pontjában csatlakozik azokhoz az elméletekhez, melyek az individualizmus érvényre jutására törekednek. Ennek megvalósítására mindenek előtt irgalmatlanul meg kell

semmisíteni a jelenlegi társadalmat. A rombolás ezen munkájában semmiféle eszköztől nem szabad visszariadni. Lopás és gyilkolás, árulás és hiszegés, a legszentebb kötelességek és érzelmetek lábbal tiprása az anarchizmusban üdvözítő eszközzé válik. Mindennemű erőszak alkalmazandó a társadalom végleges elpusztításához.

Ezen feltétlen és tartózkodás nélküli erőszakoskodás elve különbözteti meg az anarchizmust minden egyéb párttól, a mely a világtörténelemben eddig előfordult, s a socialisticus mozgalom legszörnyűbb iránya, mely minden jó érzésnek, minden erkölcsi elvnek eltiprásához, a legaljasabb büntettek minden lelki fordulás nélküli végrehajtásához vezet.“ Proudhon nem képzelte ilyenek az anarchizmust szervezkedési stadiumában, amilyenné az az orosz Bakunin, Krapotkin herceg stb. apostolkodása folytán Ravachol, Vaillant, Henry, Caserio stb. kezében lett. Az igazi anarchizmus azonban az anarchistákkal semmiféle solidaritást nem vállal s Proudhon elvei közül is csak azokat acceptálja, melyek az ő törekvéseinek megfelelnek. Így elfogadja Proudhon azon javaslatát, hogy a hitel államilag szerveztessék, s ingyen szolgáltatassék ki; ebből kifolyólag el kell törölni a tőkekamatot, s mindenkit tőkéhez kell juttatni.

Proudhonnál szellemileg sokkal emelkedettebb, tanai tekintetében is, sokkal mérsékeltőbb kommunizmusnak volt hirdetője Cabot, ki az ugynevezett „ikari kommunizmus“-ával lett híressé. Munkájában: „Utazás leari“-ban gazdag képzelemmel s csábító színekkel festi a vagyoni közösségben fellelhető boldogságot. A társadalmat békés uton akarja az átalakulás útjára hozni, s a kölcsönös segélyezés által végre a teljes vagyoni közösségbe vezetni. Ezt az „ikari társaságok“

volnának hivatva eszközölni, melyek alkalmat nyújtanának a polgárok békés és hasznos együtt lételére. Ő maga kísérletet is tett. 1848-ban nagy számú hívével együtt Texasba ment azon szándékkal, hogy megalakítja az ikari köztársaságot. Terve azonban dugába dőlt, s e feletti bánatában a világgal meghasonoivá 1856. nov. 19. St. Souban éhhalállal halt meg.

Mindazok, kikről eddig emlékeztünk, francia írók voltak. Az angolok irodalmában nem tudott a socializmus ekkora tért hódítani, s mindössze csak Owen az, ki jelentékeny helyet foglal el a socializmus irodalma terén. Owen, mint egy nagy gyapotgyár igazgatója, eleintén praktikus uton akarta a társadalmi bajok orvoslására az utat megmutatni, s az általa igazgatott gyárban nagyobb szabású újításokat a munkásokat az iparizem részeseivé tette, s a jövedelemből nekik megfelelő részt juttatott stb.] léptetett életbe. Kísérletei azonban többféle ellenállás miatt kudarcot vallottak, s ő maga Amerikába ment ki, s visszatérte után a munkás gyűléseken és hírlapokban hirdette eszméit, melyek a következők: a) A vallás mellett a magántulajdon, s a házassági intézmény mai alakja oka minden emberi nyomorúságnak. b) Az ember nem felelős tetteiért. c) A nevelés feladata az embert a legnagyobb boldogsághoz juttatni. Át kell alakítani az egész társadalmat, a mai helyébe a közös gazdálkodás léptetendő, s egyenlő nevelésben és oktatásban kell mindenkit részesíteni. A munka nélküli munkásokat az átmeneti stadiumban, nagy vállalatokban kell foglalkoztatni, melyeket vezessen az állam. A munkaidő legyen korlátolt s az étkezés közös. Ezen rendszert ő kölcsönös szövetkezésnek nevezte. Ő különben az elsők egyike, ki a munkát tartja egyedüli értékmérőnek, s ezen eszme megvalósítására alapította a munkatörszédet,

Ma már mindennapi dolog, hogy egy hold földért 300—350 forintot fizetnek, s ezen óriási ár mellett azért a földvásárlási kedv nem csökkent. Óriási befektetést kíván tehát már első sorban a földnek a megszerzése, olyant, amelynek magának tisztességes kamatait a földből előteremteni épen elég lenne. Vegyük ehhez hozzá azon számtalan költséget, mely a földmiveléssel egybekötve van: a nélkülözhetetlen biztosítás, mely nélkül a gazda egész évi munkája risico, a cselédtartás, az adó stb. számítsuk ki, mekkora a földmivelésnél a befektetés.

Még talán érthető volna, hogy ezeknek dacára a földvásárlási kedv nem csappan, hogy a földárak folytonos emelkedésben vannak, ha ezzel a nagymérvű s évről-évre növekedő befektetésekkel arányban állanak a jövedelmek is, s ha arányos jövedelem emelkedés volna tapasztalható a földmivelés terén. De míg pozitív irányban az agrarius bajokat növelik, s a földmives tönkrejutást elősegítik a fentebb említett elkerülhetetlen inpenzatiók, addig negative a jövedelmek aránytalan csekélysége és folytonos kisebbedése még inkább elősegítik a bankrott létrejvetelét. Nem kell ennek az igazolására sok időt vesztegetni.

Tekintsük csak a nálunk termelni szokott gabonafajok árviszonyait, az áraknak évről-évre tapasztalt árcsökkenését, s világos lesz előttünk az állítás igazsága, nem kell annak megértéséhez semmiféle kommentár. Ez az, mi állandóan befoly a jövedelem csökkenésére, nem is tekintve az extraordinarius csapásokat. Tanuság erre a legközelebbi múlt esztendő. Buza szűken termett, s az árak hallatlanul rosszak voltak, s a mi pótolta volna a veszteséget, kukorica ugyszólván egyáltalában nem termett. Tételezzünk fel egymásután 2—3 ilyen esztendőt, vajjon hova jut akkor a földmives osztály?

És — ami még nehezebbé teszi a földmives helyzetét az, hogy teljesen a föld termékeire van utalva. Az állattenyésztés, mely hivatalosan jó mellékjövödelmek nyújtani a

földmivesnek, nem üzhető sikerrel, s nem ad a legcsekélyebb jövedelmet sem.

Jómódu földmives osztály nélkül pedig nincs se jómódu iparos, se kereskedő osztály. A földmivelés azon basis, melyre egész állami finansziánk építve van. Ha meginog az alap, összedől az egész épület.

Társadalmilag és hatalmi szóval egyaránt segíteni kell a mai állapotokon addig, míg lehet, nehogy a kór gyógyíthatlan betegséggé fajuljon.

Ma még nem multa idejét a gyógykezelés, csak jóakarát kell hozzá, ennek pedig hiányozni nem szabad.

Gazdasági egyesületek ezredéves kiállítása.

Az ezredéves kiállításnak tervbe volt elhalasztása folytán a gazdasági egyesületek kiállítási ügye is hónapok óta stagnált. Most hogy az ezredéves kiállítás megtartásához többé kétség nem fűződik, a gazdasági egyesületek kiállításának végrehajtó bizottsága is hozzá látott a munkához és Budapesten a köztelken folyó évi február hó 27-én tartott ülésén a kiállítás programjának részleteit is megvitatván, az előkészítő munkálatokat teljes eréllyel megindította. A kiállításra eddig 49 gazdasági egyesület jelentkezett, ezek közül 45 anyagilag is hozzá járul a rendezési költségek fedezéséhez. A felajánlott hozzájárulási összeg eddig 14125 forint, mely összeg a program lényegesebb pontjainak megvalósítását már is lehetővé teszi.

A kiállítás tervezete a következő főbb pontokat öleli fel:

1. Megfog iratni az egyesületi élet monográfiája oly módon, hogy ez működési tervlete általános gazdasági viszonyainak is jellemzete ismertetését nyújtja.

2. Bemutattik a gazdasági egyesületnek működésének befolyását a ló- és szarvasmarha tenyésztésre előtűntető grafikán térkép, lehetőleg ugyanez a tájfajta eloszlására nézve.

3. Bemutattatnak az egyes vidékek kiváló és jellemzete kultur növényei a talajjal együtt melyben azok teremnek.

4. A tipikus ló- és szarvasmarha tájfajtaokról modellek készíttetnek.

5. Ilyen modellek készülnek az egyesület

hova mindenki elvitte árút, s azt a benne levő munka szerint becsülték meg, s papírpénzben megfelelő értékért kicserélték. Ez a kísérlet is megbiusult. Később ő is az utópiák terére lépett.

A socializmus eszméit leghatalmasabban a német irók karolták fel, s fejlesztették tovább. A mai socialdemokrata mozgalom is néhány német iró és socialista apostol nevéhez fűződik. Fichte „Geschlossener Handelsstaat“-ját, ki egy a külföldtől teljesen elzárt államban akarta eszméit megvalósítani, melyek különben nem bírnak nagyobb jelentőséggel a socializmus irodalmában, csak megemlítve, Rodbertus és Marx tanait fogom röviden ismertetni, minthogy Lassalle apostolkodása folytán különösen ez utóbbi tanai képezik a socialdemokratia hitvallását.

Rodbertus felfogása az, hogy a földbirtok és tőkére való tulajdonjog még soká fentartandó, mivel az ma még nem nélkülözhető. A tulajdonjognak szerinte ma nevelő és vezérlő szerepe van. A teendő most tehát az, hogy a munkabér viszonyok oly irányban fejlesszenek, hogy a munkás saját munkájának által több előnyben részesüljön s ne csak, mint ma, a legszükségesebbet tudja általa megkeresni. És — minthogy a különböző munkaágak igen különböző képen veszik igénybe a testi és szellemi erőket — ezen különbségek lehetőleg kiegyenlítendők. Ezt ő a „normalidő munkanap“ megállapításával gondolja kivihetőnek, mely szerint a különböző munkaágak terheisége szerint órákban határozatnék meg a munkanap hosszsága, mely e szerint a különböző munkaágakban különböző lenne. Minden munkaágban meghatározatnék azután a „normalmunkanap“, mellyel az állapítatnék meg, hogy rendes viszonyok között mennyi munka végzendő egy munkanap alatt középszerű szorgalommal és közép munkás által. E normalmunkához volna szabva a bér is. Így, most már, ha a munkás nagyobb szorgalommal és nagyobb tehetséggel dolgozik, azon többlet, mely a normalmunka és az ő munkája között lesz az ő javára esik, míg a mai viszonyok között csak a járadékot emeli, mivel, bár

milyen munkát végez is, jövedelme ugyanaz marad, s csak annyit kap, a mennyi fentartásához okvetlenül szükséges. Egyenlő értékűeknek pedig azon munkák vétetűnek, melyek egyenlő idő alatt végezettek, természetesen tekintetbe véve mindig a ráfordított tőkét is.

Éz Rodbertus tana.

Kétségkívül Marx az, kit a socializmus irodalma terén az elsőség illet. Tana a legmélyebb nyomot hagyta maguk után mindazoknál, kik a socializmus tanaival rokonszenveznek s övé az érdem, hogy a socializmus tudományos hüvelyt nyert, hogy tétellei tudományosan fejtegettetnek.

Marx 1818-ban május hó 5-én Trierben született. Atyja kikeresztelkedett zsidó jogtudor, anyja pedig a 17-ik században Magyarországból Hollandiába szakadt magyar zsidóktól származott. Ifjúságában előkelő körökben fordult meg, nőül a tieri Westfalén báró leányát nyerte. Tanulmányait a bonni és berlini egyetemen végezte s az irodalom terén a negyvenes években lépett fel; socialisticus nézeteinek a Párisban megjelent „Német francia Évkönyvek“-hasábjain adott kifejezést s nemsokára socialisticus ténykedése miatt Franciaországból kiutasított. Brüsszelbe ment, hol nemsokára a zavargó munkások élére állt s Engels Friggyessel a „kommunisták manifesztuma“ czimvel röpiratot adott ki, melyben a modern socializmus programját határozott formában fejté ki. 1849-ben Londonba ment s minden munkás mozgalomban szerepet játszott s nevezetesen szerepe volt 1864-ben az „Internationale“ megalakításában. Nagy művének, „Das Capitale“-nak első részét 1867-ben adta ki, míg a másik részt már Engels Friggyes rendezte sajtó alá. Marx 1882-ben halt meg s Londonban temették el.

Marx elméleti álláspontja a következő:

Minden érték kuforrása a munka s minden, mi érték, csak azért vétetik annak, mert benne bizonyos mennyiségű társadalmi munka van, mivel a munka különböző használati értékek előállítására fordítatik, a munkamegosztás következtében az áruk forgalomba

működésének hatása alatt létesült, vagy kezében lévő intézményekről és a gazdasági életre jellemző objektumokról.

6. Kiállítatnak a különböző vidékek tipikus földmivelő eszközei, fényképgyűjteményrel együtt, melyek ezen eszközökkel való bánásmódot mutatják be.

7. Kiállítatnak a mezőgazdasági háziipar nyersterményei, eszközei s kész cikkekjei.

Mindezekben a bizottság már a részletes programot is megállapította s határozatokat hozott az anyag gyűjtés mikéntjére is.

A program rövid idő alatt az összes gazdasági egyesületeknek, meg fog küldetni. Az egyes részletkérdéseknek ez alapon való végleges eldöntése s a program teljes egybeállítására céljából a bizottság az összes gazdasági egyesületek titkárait folyó évi április hó 7-ére hívja össze.

Az országos magyar gazdasági egyesület köztelki helyiségében kiállítási irodát nyit, mely az administracionalis teendőket ellátja s a bizottság határozatainak végrehajtását foganatosítja.

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** Ő Felsége a múlt héten vallás-és közoktatásügyi államtitkárrá nevezte ki Zsilinszky Mihályt a békésmegyei esperesség felügyelőjét, Zolyom megye volt főispánját. Az új államtitkár már be is mutatkozott új hatáskörében tartalmas beszéddel válaszolva az egybegyűlt tisztviselői kar üdvözlő beszédére. — Minket szarvasiakat csak örömmel tölthet el Zsilinszky Mihálynak eme kiütetése, merthízen az ő ritka szép pályafutása a mi főgymnásiumunkban vette kezdetét. Még mai nap is vannak itt kártársai, kik szívesen emlékeznek az egykori kollegára. A főgymn. tanári kara nem is mulasztotta el az alkalmat arra, hogy a főiskola ezen egyik jelesét magas állásában üdvözölje. A tanári kar érzelmeinek, Benka Gyula igazgató, adott megleghangú üdvözlő iratában kifejezést.

— **A takarékpénztár adománya.** A szarvasi takarékpénztár évi nyereségéből minden évben juttat közművelődési és jótékony czélokra, még pedig esimes összeget. Adományaiából évente részesül a helyb. polg. leányiskola is, mely ez évben 30 forint összeghez jutott ez úton. — Bár a nemes tett önmagát dícséri, mégis ez uton is hálásan emlékszik meg a segélyezett intézet a takarékpénztár humánus bőkezűségéről.

— **Uj operette.** A dámy Rezső, a főgymn. közbecsülésben álló zenetanára „Fiorilla“ czimű

jönnek. Hogy a forgalom megkönnyíttessék, használjuk a pénzt. A pénzt vagy arra használjuk, hogy érte árukat adjunk el s ezen árunak pénzben kifejezett értékeért más árut vegyünk, mely megfelel a mi szükségleteinknek, mely esetben tehát a kétféle áru pénzbeli értéke egyenlő, vagy árut veszünk azért, hogy ez áruért ismét pénzt kapjunk. Ennek a tevékenységnek csak akkor van értelme ha mi az áruért több pénzt kapunk, mint amennyit érte adunk, vagyis, ha pénzünkkel, mely ez esetben tőkétül szerepel, bizonyos többletértékét állítunk elő. Azonban, hogy a töké többletértékre tegyen szert, csak úgy lehetséges, ha olyan áru vételére fordítatjuk, mely minden érték kuforrása. Ez az áru pedig a munka. Hogy a töké munkaárut szerezhessen, erre oly társadalmi viszonyok szükségesek, hogy a munkás saját munkáját eladni legyen kénytelen. Ilyenek a mostani viszonyok. A munkakínálat nagyobb, mint kereslet s így a töké könnyen beszerezheti a neki szükséges árut. A töké most már kétféleképen szerez érték többletet. Vagy úgy hogy a munkás több árut nyújt, az az több munkát ad a tőkének a munka idő hosszúsága folytán, mint amennyi értéket ő a tőkétől kap, vagy pedig úgy, hogy a töké a termelést tökéletesítvén, ennek következtében rövid munkaidő alatt is képes a munkástól munkatöbbletet csikarni ki. Ha pl. a munkás képes hat óra alatt fizetésének megfelelő értéket állítani elő s dolgozik tíz órát a négy órai munka a töké javára esik s itt szerez meg az érték többletet. Ezt a munkafülsőleget Marx: „munka-érték többlet“-nek nevezi. Ennek a következménye az, hogy a töké folyton halmozódik, folyton növekszik. A termelés tökéletesítése, gépek stb alkalmazása által ismét azt éri el a töké, hogy kevesebb munkásra van szüksége s ennek folytán egy tartalék csoport keletkezik, mely a munka árakat ismét csak a töké előnyére lefelé nyomja. Ezek alapján mondja Marx, hogy: „a töké eihalt munka, mely csak élő munkának vampirszerű beszívása által éled újra s annál többet él mentül többet szívhat magába“ (Folyt. köv.)

operettjét, melyet a mult hóban nyújtott be a budapesti népszínházhoz, a népszínház bíráló bizottsága nagyon kedvezően fogadta, s a színház igazgatójának elfogadására ajánlotta. — Őszintén örülünk a zenetanár úr ezen sikerének!

— **Választmányi ülés.** A helybeli társ. polgári leányiskola választmánya febr. hó 27-én tartotta ülését ntü Áchim Ádám esperes elnöklété alatt. — A gyűlésnek tárgyat M o e s k ö n y i J ó z s e f, igazgató pénztárosnak, az első félév iskolai életéről szóló jelentése képezte. — A jelentést, mely a növendékek szorgalmának és erkölcsi magaviseletének kedvező képét tárta föl, jelezte a taneszközöknek egy szép ásványgyűjteménnyel való szaporodását, rámutatott az intézetnek juttatott nemes adományokra, bejelentette a jövő hóban tartandó hangversenyt, s beszámolt a pénztár állapotáról, helyeslőleg vette tudomásul a választmány, s az adományokért jegyzőkönyvileg fejezi ki köszönetét.

— **Közvacsora.** Az előjáróság által mult vasárnap rendezett borkóstoló közvacsora rendkívül jól sikerült úgy látogatottság, mint kedélyesség tekintetében. Társadalmunk minden osztálya képviselve volt benne, s a községe háza termei vagy 180 vendéget fogadtak be, kik nagyon meg voltak elégedve a csekély díjért kapott kitűnő paprikással, sajttal és a mi fő városnak amerikai vesszőkön termett borával. — Az egybegyűltek egybehangzó véleménye kissé gyenge, de igen kellemes ítalnak minősítette a bemutatott termést, úgy hogy nem egy bórtermelő gazdának hallottuk amaz elhatározását, hogy szintén közvetlenül termő amerikai vesszőkkel fog szerencsét próbálni. Az előjáróság tehát már e részben is meglehetett a vacsora sikerével elégedve, de még inkább fokozta a közvacsora értékét a „telköszöntőknek“ ama nagyobbára magas színvonalon álló sora, melyben Dancs Béla, városi főjegyző, Kresmárik János, főszolgabíró, Szirmay L. Árpád, plébános, Benka Gyula, főgymn. igazgató, Valentinyi Jenő és Krajcsóvics Soma, főgymn. tanárok, Dr. Fuksz Ede, orvos, Klinekó Pál s. lelkész és Moravcsik József, tanító vettek részt. — Kiváló értéket adott a közvacsorának K r e s m á r i k János főszolgabíró, azon lelkes indítványa, hogy Szarvas város hazafias közönsége szakítva azzal a régi, senki részéről nem helyeselt szokással, hogy hazánk nagy napját, március 15-ét pártok és egyesületek külön-külön helyiségekben tartották meg, a jelen évben, amidőn a főgymn. díszes új tornacsarnokában arra alkalmas hely van, együtt ülje meg minden párt, minden társadalmi különbség nélkül. Az indítványt közlekedés követte, úgy hogy a főszolgabíró ajánlatára egyhangulag megválasztották az előkészítő bizottságot is, melynek tagjai a következők: M e l i s György városi bíró, a bíróság elnöke, aztán Dr. H a v i á r Gyula, Dr. S a l a c z Oszkár, Ft. S z i r m a y L. Árpád, V a l k o v s z k y Mihály és K i s s Mihály. Ez indítványt megtoldta B o r o s s Mihály. tanító, azzal, hogy a főgm. Vajda körének máro. 15-iki ünnepélyét kapcsolja össze a tanárikar a nagy közönség ünnepelésével. — Ezt azonban a kör elnökének Krajcsóvics Somának, ajánlatára az előkészítő bizottság intézkedésének tartották fűnn. — A kedélyes társaság éjfélig maradt együtt hamarosan elfogyasztva az „amerikaiit.“ — s dicsérve az előjáróság ezen sikerült „bemutatóját.“

— **A „Békésmegyei Egyetemi Ifjak Köre“** febr. hó 16-án népes ülést tartott, a melyen Bosnyák Lajos joghallgató választmányi taggá választott meg s örvendetes tudomásul vétetett, hogy Békés-Csaba város a kör részére évenkénti segélyül 50 koronát szavazott meg. — A kör következő ülése márczius 2-án lesz, a melynek tárgya a nagy nemzeti ünnep, márczius 15-nek méltó megünneplésére való program megválasztása s a volt „Békésmegyeiek Köre“ vagyonának átvétele. — A kört, mint nemes cél elérésére törekvő, fejlődő, ifjúsági testületet, ajánljuk a nagy közönség szíves figyelmébe.

— **Esküvő.** Weisz József postatiszt február 26-án vezette oltárhoz Fischl Vilma kisasszonyt. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Táncmulatság.** Február 24-én Wéber József vendéglős által a „Bárány“ vendéglőben rendezett táncmulatság igen jól sikerült, az iparos osztály majdnem teljes számban megjelent, úgy hogy a négyeseket mintegy 50 pár táncolta. A közönség fesztelenül mulatott egész hajnalig.

— **A nőgyesület estélye.** A szarvasi nőgyesület február 23-án a főgymnasium tornacsarnokában közvacsorával egybekötött táncestélyt rendezett, mely — köszönet a buzgó rendezőségnek — fényesen sikerült. Népszerűre ugyan nem volt valami nagy, de annál fesztelenebbül mulattak azok, kik részt vettek az estélyen. Azt mondanunk sem kell, hogy a tánc kivilágos kiviradtik tartott. A jelen voltak névsorát azért nem hozhatjuk, mert tudósítónk annyira elvett ragad-

atva az est sikere által, hogy a jelen volt szépek neveit elfelejtette jegyzékbe venni.

— **A Kondoroson rendezett „inséges bál“** címének meg nem felel, a mennyiben éppenséggel nem volt inséges, de minden tekintetben annak ellenkezője. A csárda zsufoláig megtelt uri és polgári közönséggel, s a két osztály a legszebb egyetértésben azon buzgózkodott, hogy kölcsönösen jól találják magukat. Volt tánczos és tánczosnó elegendő, csak a terem bizonyult szűknek ez alkalommal. Jövedelem is a csekélyebb beléptidijából várakozáson felüli s így az inségeseknek is jut 30 frtnál nagyobb összeg. A bevétel 57 frt 30 kr. Felülvezetés többektől, nevezetesen: nt. Áchim Ádám 2 fr. Balla Sándor 2 frt. Dérezy Ferencz 2 frt 50 kr. Herczberger Kálmán 1 fr 80 kr. Mázor József 1 frt Gschwandtner József 50 kr. Bedak Mátyás 50 kr. Jánosy Géza 1 fr. Jando Pál 50 kr. Subajda Antal 50 kr. Serli K. 50 kr. Jelen volt urnők: Balláné, Barossné, Fekete Kálmánné, Fekete Miklósné, Herczberger Kálmánné, Jánoy Gézáné, Illner Frigyesné, Keviczky Lászlóné. Kisasszonyok: Bella Böske és Aranyka, Fejér Gizella, Kuezián Linka, Szigethy Matild, Vavrek Ilonka és vagy húsz a polgári szépek közül.

— **Vásár.** A mult vasárnap és hétfőn lefolyt vásár népebb volt, mint várni is lehetett. — A baj csak az volt, hogy inkább az eladók és gondatlanul sétálgatók voltak nagyszámmal, míg a vevők csak itt-ott bukkantak föl. S ezen nem is lehet csudálkozni, mert a vásár különben is arra az időre esik, amikor a tél, s kivált az ilyen hosszú tél, már felemészti a megkuporgatott filléreket, új szerzésre pedig még nincs alkalom. — A jelen esztendőben pedig ki ne érezné meg az országos inádot?!

— **Kötőke.** A lefolyt héten a rendes szokástól eltérőleg az utolsó farsang estéjén gyűltek egybe igen szép számmal a fillérestélyek azaz kötőkek látogatói, — s az utolsó farsanghoz méltóan igazán fesztelen, családi szórakozással, ragyogó jó kedvvel köszöntötték a kezdődő bűjtöt.

— **Osztalék fölverés.** A szentandrási takarékpénztárban szintén felvehető már a részvények után járó osztalék, mely az 1894-ik üzletévre részvényenként 3 ft 20 kr.

— **Főszedett pallók.** A nagy utcán a Farkas vendéglőtől a vasutig még a mult évben is két soros padlón járhatott a közönség. — Most eme padlókat felszedték, s helyettük szőntörmelkeket és homokot szórattak az illetékes intézők, akiknek a mult és jelen összehasonlítása céljából melegen ajánljuk, hogy a mostani olvadás idején tegyék meg az utat oda és vissza. — A l i g h a f o g j á k e z ú j i t á s t v a l a m i s z e r e n c s é s g o n d o l a t n a k t a r t a n i!

— **Ujvendéglő.** Szarvas városa által építendő újvendéglő költségvetése a vármegyei kögyűlés által jóváhagyatott, azzal a kikötéssel, hogy a felveendő 100.000 ft kölcsön szerződését jóváhagyás végott tartozik a város a vármegyének bemutatni.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A szarvasi társaskör alapszabályát a minister jóváhagyta.

— **A békésmegyei régész és művelődés történelmi társulat** f. év márczius hó 10-én délután 4 órakor Gyulán a megyeháza kistermében közgyűlést tart, melyre a közönség meghívatik. Tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. Pénztár állapotáról jelentés. 3. A muzeum építkezéséről jelentés. 4. Az együt „Köz-művelődési egyletté“ átalakítása s az alapszabályok megállapítása. 5. Folyó ügyek s indítványok tárgyalása. Gyulán, 1895. évi febr. 24-én, Dr. K a r á c s o n y i J á n o s, főtítkár.

— **Fillérestély.** A n. é. közönség becses tudomására hozza a rendezőség, hogy a legutolsó fillérestély folyó hó 9-én fog megtartatni.

— **Halálozás.** G a b á n y i Emelka folyó hó 1-én hosszas szenvedés után elhunyt. A család a következő gyászjelentést adta ki: G a b á n y i Elemér mint testvér és neje Hüttner Augusta mint sógornő gyermekeikkel, Kemény Dezső, Kemény Lajos lelkész, Kemény Ödön, Kemény Gyula vasuti főnök, Kemény Karolin, Kemény Laura, mint unoka-testvérek, özv. Háberern Jonathanné mint nagynéne, Dr. Háberern Pál, egyetemi orvostanár mint unoka fivér, Lányi Gusztáv lelkész mint nagybátyja gyermekeivel, Lányi Gyula József, ügyvéd, mint szintén nagybátyja szomorodott szívvel jelentik szeretett testvéroket, „unokanővéreket, kereszleányunk, rokonuk G a b á n y i E m e l k a f. hó 1-jén hosszú szenvedés után bekövetkezett kimúltát. Az elhunyt márczius 4-én d. e. 10 órakor fog az ág. hiv. ev. szertartás szerint az ó-temetőbe örök nyugalomra tétetni. Szarvas, 1895. márcz. 2. Béke lengjen kedves hamvai felett.

— **Nyilvános köszönet.** A „szarvasi nőgyesület“ által február hó 23-án rendezett táncmulatság 186 frt 3 kr bevétel és 81 frt 49 kr kiadás mellett 104

frt 55 kr. tisztá jövedelmet eredményezett a nőgyesület bumanus céljaira. Ezen összeghez felülvezetésekkel hozzájárultak: Gróf Uiberacker Ottóné 10 frt, Haraszty Sándor 4 frt 20 kr, Áchim Ádám 3 frt, Szirmay L. Árpád 2 frt 20 kr., Dósa Andor, Grabenhoffer János, özv. Szemes Elekné, Czappancs József, Adler Ármán 2—2 frttal, Dr. Szemző Gyula, Stein Jánosné, 1 frt 80 kr Berger Gyuláné 1 frt 60 kr. Ponyizsok Máté, Medveczky József 1 frt 40 krral, özv. Bakay Dánielné, Gláznér Adolf, Ponyiczky Jánosné, 1—1 frt. Bodnár József, Klineczko Pál, Lusztig Miksa, Mikolay Mihály és Dr. Tóth Zsiga 80—80 kr. Haviár Daniné, Pohl Dániel, Dr. Mikolay István, Pollák Béla 40—40 kr. Sierbecz Gábor 40 kr., Gólián István 20 kr. A felülvezetések összege: 48 frt 60 kr. A felülvezetők, valamint a mulatságon résztvevő közönség fogadják szíves köszönetünket! A „szarvasi nőgyesület“ vigalmi bizottsága.

Irodalom.

I f j. N a g e l O t t ó könyvkereskedésében Budapest, Múzeum körút a Nemzeti-színház bérházában megjelent Knorr Alajos „Önügyvédje“ V. kiadásának 13-ik füzete. E füzeten szól a szerző az ügyvédi díjakról; felek jogairól sommás eljárásnál a beadványok helyett nyilatkozatainknak jegyzőkönyvbe vételéről, az írásbeli beadványokról a szegénységi jogról; ismerteti a törvénykezési szünidő szabályait, a peres eljárás különböző nemzeit; a pertári eljárást; különösen a keresetek belső és külső kellekeit; a beadványok benyújtásának és kézbesítésének módját; a pertári teendőket, a feleket megillető periratokat, névszerint ellenírat válasz, vizson válasz, végírat és ellen végíratokat és azok meghatározott tartalmát, ismerteti továbbá a bizonyítás általános szabályait; különösen pedig a beismerés, okirat, tanúk, bírói szemle, eskü által bizonyítás módjainak szabályait, mindezekre különösen rendes eljárás folyamán előforduló periratok a bizonyítás folyamán felmerülhető egyes esetekre számos iromány példákat közöl. Azután szól az előleges bizonyítás eseteiről tanúk és szakértők által való bizonyításról és az ilyen bizonyítékok jogi hatályáról; ismerteti a bírói határozatok különböző nemei az ítéleteket és végzéseket; a bírői határozatok bélyeg illetékeinek szabályait; a perorvoslatokat általában; a fellebbevitel általános szabályait, fellebbevitel különös nemzeit; a fellebbezést, annak szabályait, a fellebbezésben előterjeszhető semmisségi eseteket és a fellebbezési beadványok bélyegét, végre a felfolyamodás és igazolás általános szabályait és mindezekre vonatkozólag számos iromány példákat közöl. Az Önügyvéd kapható füzetekben ára 30 kr., kötetben 10 füzetenként 3 frt.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
S Z I K E S A N T A L.

Alólírott — Szarvason Csapó házban lévő

divatáru üzletemet

kedvező feltételek mellett szabad kézből azonnal eladom.

Szarvason, 1895. február 28.

LISZKA GIZELLA,
divatárusnő.

494 szám/ikt. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Békés Szt. András községében egy ujonnan rendezett szülésznői állás üresedésbe jövén, — annak betöltése céljából pályázatot hirdetek.

A szülésznő szabályrendeletileg megállapított évi fizetése a következő:

- 1.) A községtől harmincz (30 frt) készpénz négy részletben évnegyedenként előre fizetve.
  - a.) az első szülésnél legfeljebb 14 napon át teljesített szolgálatért három (3) forint.
  - b.) a második és a többi szülésnél tett szolgálatért 2 frt azaz: két forint.
  - c.) a mely szülők 14 napon túl is igénybe veszik a községi szülésznőt azok akár vagyonosak, akár vagyontalanok az ilyen minden egyes látogatásért legalább 15 krt kötelesek fizetni.

A pályázati kérvények hozzám folyó évi márczius hó 16-ik napjának d. u. 3 órája tüzetett ki

Szarvason 1895. Február hó 9-én.

KRCSMÁRIK,
főszolgabíró.

PSEPHOFER J.-féle
gyógyszertár,

Bécsben. I. ker. Singerstrasse 15. sz. a. „zum goldenen reichsapfel“

Vértisztító labdacok, ezelőtt általános labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatását észlelő betegek nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszorból készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszorból ajánlatnak és ajánlottak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epizavarok, májbajok, kölika, vértululások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségeik után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, megvagyunk győződve, hogy azonnal tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893 április hó 30-an. I.
Tisztelt Pserhofer ur! Legyen olyan szives és küldjön néem ismét 15 tekercset az ön fölé. mulasztatlan vértisztító labdacokból utánvétellel. Fogadjon ez utonkis a legmélyebb köszönetemet labdacok csodálatosságáért.
Maradok teljes tisztelettel.
Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Földnik mellett, 1887 szeptember 12.
Tekintetes ur! Is en akarata volt, hogy az ön labdacai kezei közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: En gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már 4 holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdacai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem il tökéletesen kifognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítéggül szolgáltak.
Knińcz Teré

Bécs-Ujhely, 1887 november 9.
Mélyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagyedem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vakságban már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, mitőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.
Legfőbb tisztelettel
Weinerttel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889 márczius 27.
Tekintetes ur! Alulírott ismételtén kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulasztatom leguagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdacok érteke fellet és azokat, a kor csak alkalom nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszészerinti használására önt ezennel felhatalmazom.
Teljes tisztelettel
Hahn Ignécz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, zilizia 1888 október 8.
T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 doborzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacainak köszönhetem, hogy egy gyomorhajót, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J. féle, az „Arany birodalmi almához“ címzett gyógyszertárban Bécsben, I., Singstrasse 15. sz. a. készíttetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 frt 5 krba kerül, bérmmentelen utánvételi küldéssel 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban posta utalványon eszközöltek) bérmmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül. — Kaphatók Török József gyógyszertárában Budapesten.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánóztatnak: ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalírásával fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Berntsardiner Alpeukräuter Liqueur von W. O Bernhard in Bregenz 1/1 Flasche 2 frt 60 kr. 1/2 Flasche 1 frt 40 kr. Flasche 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású legjobb szer. minden köszvény- és csúszos bajok, u. m. gerinc-agy bántalom, tagzsugattás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főtájás, fülzsugattás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Tannokhinin hajkenőcs Pserhofer J. től. Ezek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz Stendel tanártól. Útés és szurás által okozott sebeknél mély daganatoknál, ujkkakacs, sebes vagy gulyadt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lón kipróbálva. Egy tégey 50 kr. Bérmmentve 75 kr.

Fogbalzsam Pserhofer J. től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, min legbiztosabb szer elismerve. Egy köcsöggel 40 kr. Bérmmentve 65 kr.

Utifüedv, egy üvegecske ára 50 kr. 2 üveg bérmmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszencia. [prágai csöppek] megrottott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszor. Egy üvegecskével 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-tól. Kitűnő háziszor a rossz emésztés minden következményei, u. m.; főtájás, szédülés, gyomorgörccs, gyomorhény aranyér, dugulás stb. ellen. Egy csomag ára 1 frt.

Angol csodabálzsam, egy üveg 50 kr., egy kis üveg 12 kr.

Por a lábizadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az által képződőke metlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitűnő szer golyva ellen. Egy üveg 40 kr., bérmmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só kitűnő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál 1 csomag 1 frt.

Mia-Poka. Unai versális cseppek fej és fog bántalmak ellen.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül, az osztrák lapokban hirdettet összes bel és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerethetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközölhetnek, ha a pénzüsszeg előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvételrel küldetnek. Bérmmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.